

Stater i Virkeligheden ikke længer udsatte. Saa er der Inddragningen i Stridigheder ved Neutralitetskrænkelser, men ogsaa paa dette Punkt er Faren bleven mindre nu, end den har været i tidligere Tid. Det sidste Tiaar har set de neutrale Staters Rettigheder omgærdede med flere og flere Volde, med større og større Sikkerhed. Og for Danmarks Vedkommende er der det særlige, at den militære Udvikling, som har fundet Sted i de store Stater, ikke alene har øget den i Forvejen kæmpemæssige Forskel mellem de Hjælpekilder, vi råde over, og de Hjælpekilder, der staa til de andre Magters Raadighed, men tillige har bevirket, at Danmark har faaet en for hvert Aar svindende militær Betydning. Hele den moderne militære Udvikling fører frem mod dette, at alle Kræfter fra begge Sider i en Stormagtskrig samles paa et eneste Punkt, paa det Punkt, hvor Afgørelsen ligger, og dette Punkt kan ikke i nogen tænkelig Stormagtskrig blive Danmark. Danmark er ikke den afgørende Valplads for nogen af de Stater, der kunne komme til at staa overfor hinanden.

Jeg synes, at Faren, saa langt fra at være forstørret, i Virkeligheden er bleven formindsket gennem de sidste Aars Udvikling. Dermed siger jeg ikke, at der overhovedet ingen Fare bestaar for det danske Folk og den danske Stat, men jeg understreger stærkt, at denne Fare er i Øjeblikket ikke større, men snarest ringere, end den var for 22 Aar siden, da den højtærede Førsteminister traadte ind i dette Ting for første Gang, og end denne Fare har været mange Gange i de mange Aar, hvor den højtærede Førsteminister har siddet som Medlem i denne Sal og været en erklæret og udpræget Modstander af Københavns Befæstning.

Den højtærede Førsteminister nøjedes imidlertid ikke med at sige, at Tiderne var vanskelige og farlige for det danske Folk udadtil, han sagde ogsaa, at hvis der ikke kunde naas en Forstaaelse om de Forslag, han havde forelagt, betød det uhjælpelig Opløsning og Splittelse indadtil for det danske Folk. Det synes mig oprigtig talt, at dette var noget meget sagt af den højtærede Minister. Hvad tænkte han egentlig paa ved denne Udtalelse? Hvilke frygtelige Ting vil der ske, hvis denne Sommersamling ender med Forkastelse af Ministeriets Forslag? Der vil ske dette, at det i Øjeblikket fungerende Ministerium forsvinder. Men er dette ensbetydende med en Opløsning og Splittelse

af det danske Folk? Jeg ved, det er en menneskelig Svaghed, som ogsaa rammer Ministre, at de meget ofte ligesom anse sig for uundværlige. Men jeg tror dog, at Erfaringen har vist, at saadanne Uundværlighedsministerier ere meget sjældne. Det almindelige er, at Ministre ikke ere saa overmaade uundværlige. Naar man har dem, synes man tidt, at det er meget vanskeligt at faa nogle andre i Stedet. Jeg ved, at der af adskillige danske Vælgere i Øjeblikket sendes nogle bekymrede Tanker til det nuværende Ministerium. Jeg har undertiden hørt Forespørgsler ogsaa fra Meningsfæller om, hvad i al Verden der vilde ske, hvis det nu forsvinder. Jeg tror imidlertid, at man skal se paa denne Udvikling med nogen Ro. Ministre finde vi nok. Og jeg vil sige — jeg er ikke meget tilbøjelig til at sige noget ubehageligt om det nuværende Ministerium, det synes mig, at det har saa meget at trækkes med i disse Dage, at dette maa tilskynde alle ærede Medlemmer af dette Ting til at tage lempeligt og varsomt paa Ministeriet —, at hvorledes det nye Ministerium end maatte blive, kan det vanskeligt tænkes, at det skulde forøge den politiske Opløsning og Forvirring, som det nuværende Ministerium vil efterlade sig ved sin Afgang. Jeg har altsaa det Indtryk, at dette Ministerium er ikke uundværligt for det danske Folk. Parlamentarismen staaer sig nok, selv om Ministeriet forsvinder.

Den højtærede Førsteminister fremsatte nogle Udtalelser om Parlamentarismen, og i mangt og meget deraf kan jeg slutte mig til, hvad han sagde. Jeg tror, han har ganske Ret i dette, at der kan regeres i mangfoldige Situationer, uden at Regeringen har et fast Flertal bag sig, men netop dette giver Muligheden for at erstatte det nuværende Ministerium uden alt for store Vanskeligheder. Den højtærede Minister sagde dernæst, at Reformarbejdet vil gaa i Staa i lange Tider herhjemme, hvis disse Forslag falde, hvis Forsvarsopgaven ikke bliver løst nu. Jeg har det modsatte Indtryk, at Reformarbejdet vil gaa i Staa for meget lange Tider i Danmark, hvis dette Forslag føres igennem, og det af den efter min Mening meget vægtige Grund, at der i Danmark da vil fattes Penge til at føre dette Reformarbejde igennem. Saa vidt jeg kan skønne, staa vi i Øjeblikket overfor en overordentlig vanskelig finansiel Tilstand. Den højtærede Minister maalede i den Henseende det mørkeste Billede i Efteraaret overfor dette Ting. Og han havde neppe helt